

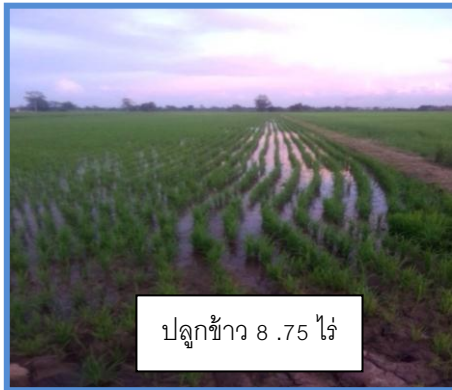
องค์ความรู้...การไกลบตอซังปรับปรุงบำรุงดิน

ประวัติเกษตรกร

ชื่อ นางอุทุมพร สายทองสุข
คู่สมรส นายประทีป สายทองสุข
เกิดวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔
ปัจจุบันอายุ ๔๕ ปี
ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๖๙/๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยเกตุ
อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๖-๙๓๗-๔๙๒๖
ปัจจุบัน เป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.),
ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรห้วยสลิด

กิจกรรมทางการเกษตร

ปลูกข้าว 8.75 ไร่

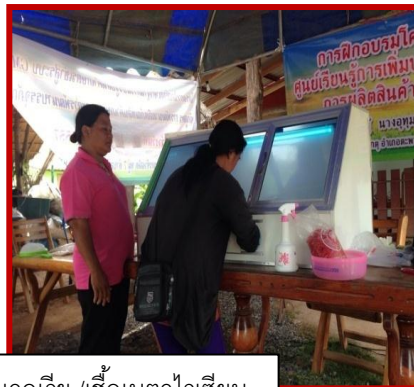
ปลูกไผ่หวาน 2 ไร่

ปลูกมะม่วง 2 ไร่

ผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มา / เชื้อบิวเวอเรีย / เชื้อเมตาไรเซียม

ผลิตน้ำหมักชีวภาพ
จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

ความเป็นมา

การประกอบอาชีพทางการเกษตร ของนางอุทุมพร สานทองสุข เริ่มทำนา เมื่อ ปี ๒๕๔๐ ปีละ ๒-๓ ครั้ง เดิมทำกิจกรรมทำนาอย่างเดียว ส่วนมากใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในการทำนา ติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนการผลิต และคุณภาพการผลิตของผลผลิตข้าวที่ได้ ปัญหาที่เกิดทำให้ดินในแปลงนาหนาแน่น ดินแข็ง ปลูกข้าวได้ผลผลิตตกต่ำ ราคาผลผลิตก็ลดลง ทำให้ในการกิจกรรมการทำนาก็ทำยิ่งขาดทุน และคุณภาพผลผลิตก็ไม่ได้ตรงกับความต้องการของตลาด

ในปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลได้ส่งเสริมกลุ่มอาชีพในหมู่บ้านและมีถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร การผลิตน้ำหมักชีวภาพ , การผลิตเชื้อไตรโคเดอร์มา, เชื้อบิวเวอเรีย และ เมตาไรเซียม แนะนำวิธีใช้ในไร่นา และการปรับปรุงบำรุงดินโดยวิธีไถกลบตอซัง ประกอบกับรัฐบาลให้งดทำนาปรัง จึงทำให้มีเกษตรกรสนใจในหมู่บ้าน จัดตั้งเป็นกลุ่มเรียนรู้ และทำเป็นแปลงต้นแบบในหมู่บ้าน เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในช่วงงดทำนาปรังให้ร่วนซุย และการพัฒนาผลผลิตข้าวให้ได้คุณภาพ ในฤดูนาปี

ต่อมาในปี ๒๕๕๗ กรมส่งเสริมการเกษตรให้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สมาชิกกลุ่มจึงขอจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ และจัดทำแปลงต้นแบบเรียนรู้ ในการปรับปรุงบำรุงดินโดยวิธีไถกลบตอซัง นางอุทุมพร สายทองสุข จึงแปลงต้นแบบในการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่ม พร้อมทั้งได้ดำเนินงานในแปลงนา จำนวน ๒ แปลง แปลงที่ ๑ จำนวน ๘.๗๕ ไร่ แปลงที่ ๒ จำนวน ๑๑ ไร่

องค์ความรู้

การไถกลบตอซังปรับปรุงบำรุงดิน

๑. ไถกลบตอซังข้าวข้าวหลังจากเก็บเกี่ยวเสร็จภายในวันเดียวกัน เนื่องจากดินในนายังมีความชื้นทำให้ไถกลบตอซังข้าวได้สะดวกถ้าทิ้งไว้ให้ความชื้นในดินจะแห้งทำให้รถไถ ไถกลบตอซังลำบาก
๒. ปล่อยน้ำเข้านา พร้อมทั้งนำน้ำหมักชีวภาพ พ.ค.๒ ใส่ไปกับร่องระบายน้ำที่เข้านา หมักทิ้งไว้ให้ตอซังย่อยสลาย ประมาณ ๗ - ๑๐ วัน
๓. หลังจากตอซังข้าวย่อยสลายบ้นนาทำเทือกเพื่อเตรียมปลูกข้าว ตามวิธีการทำนาดำ ๑ แปลง และนาหว่าน ๑ แปลง และดูแลแปลงนาตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวโดยวิธีแบบผสมผสาน ใช้สารอินทรีย์ และสารเคมี ร่วมกันตามความจำเป็น ในระยะการเจริญเติบโตของข้าว

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑.๑ ทำให้แปลงนาดินโปร่ง ร่วนซุย ง่ายต่อการเตรียมดิน การปักดำกล้า และทำให้ระบบรากพืชสามารถแพร่กระจายในดินได้มากขึ้น
- ๑.๒ การระบายอากาศของดินในแปลงนาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้นข้าวเจริญเติบโตดี
- ๑.๓ เพิ่มการซึมผ่านของน้ำ และการอุ้มน้ำของดินในแปลงนาดีขึ้น
- ๑.๔ ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น จากเดิม นางอุทุมพร สายทองสุข ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๙๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็นผลผลิตเฉลี่ย ๑,๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ (น้ำหนักข้าวสด) ผลผลิตที่ได้จำหน่าย เป็นเมล็ดพันธุ์ ในราคา ๗,๕๐๐ บาท ในหมู่บ้าน ราคาท้องตลาดถ้าจำหน่ายเป็นผลผลิตข้าวได้ในราคา ๖,๓๐๐ บาท
- ๑.๕ สมาชิกกลุ่มศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายในแปลงต้นแบบ นำไปใช้ในแปลงนาของตนเอง ประมาณ ๖๕ %

ผู้ถอดองค์ความรู้ 👉 นางวันทนา บุญจันทร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
โทร. ๐๙๕-๗๙๑-๐๙๔๔ / ID nongjoa
Email : nongwan _99_bon@hotmail.com

ข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ♦ นางอุทุมพร สายทองสุข ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
เลขที่ ๖๙/๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
โทร. ๐๘๖-๙๓๗-๔๙๒๖ / ID utumporn_porn